

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בבא בתרא קכח

עניין: כל שתחלתו וסופו בכשרות כשר

רמב"ן בראשית כז, כט

(כט) ארריך ארור ומברכין ברוך. "ובבלעם הוא אומר (במדבר כד ט) מברכין ברוך ואורריך ארור, הצדיקים תחלתן יסורין וסופן שלום, ואורריהן קודמין למברכיהן, והרשעים תחלתן שלום וסופן יסורין, לפיכך הקדים בלעם ברכה לקללה", לשון רש"י מבראשית רבה (סו ד). ואם כן למה אמר הקב"ה לאברהם (לעיל יב ג) "ואברכה מברכין ומקללך אאור". וזה איננו קשה, כי חזר שם "ונברכו בך", והנה הברכה בראש¹⁵⁵ ובסוף¹⁵⁶. או

מהר"ל נצח ישראל פי"א

חי, ודבר זה שר"ל שהם בנים באין חסרון, כי תחסרון ג"כ הוא מצד ישראל שהם העלול מצד הזה הוא החטא. אבל הש"י שהוא העילה בראש ישראל בלא חטא, כי הדבר שהוא מצד העלול יש הסרה כי יסיר לב האבן מעל לבם, מאחר שאין זה רק מצד העלול ולכך נקראו ישראל בני מעלי, כי מצד שנבראו מן העלה הם בתכלית הטוב ואם הלכו אחר יצרם אין זה מצד עצמם רק הוא דבר מקרה כמו שיתבאר בפרק שאחר זה, מ"מ כיון שהם טובים מצד עצמם שכך נבראו מן הש"י בשלמות בשביל זה נקראו בני מעלי, ותחלת בריאתם היה בטוב יבשלימות רק כי אחר כך מצד עצמם נעשו רעים, ואל דבר זה יש סלוק והסרה מן החטא כי ישובו מדרכם ודבר שהוא על ענין שתחלתו טוב וסופו טוב אף על גב שבאמצע אינו טוב נחשב כאלו היה טוב מראשיתו עד הסוף, לכך אמרו ז"ל (ב"ב קכ"ח, א) לענין פקח ונתחרש וחזר ונתפקח דהיינו כאלו היה פקח מראש ועד סוף